

Упражнение: Условни конструкции

Задачи за упражнение към курса ["Основи на програмирането със C++" @ СофтУни.](#)

Тествайте решенията си в judge системата: <https://judge.softuni.bg/Contests/Compete/Index/1171>

1. Сумиране на секунди

Трима спортни състезатели финишират за някакъв **брой секунди** (между 1 и 50). Да се напише програма, която чете времената на състезателите в секунди, въведени от потребителя и пресмята **сумарното им време** във формат **"минути:секунди"**. Секундите да се изведат с **водеща нула** (2 → "02", 7 → "07", 35 → "35").

вход	изход
35	2:04
45	
44	

вход	изход
22	1:03
7	
34	

вход	изход
50	2:29
50	
49	

вход	изход
14	0:36
12	
10	

Насоки:

1. Прочетете входните данни (**секундите на състезателите**):

```
int timeFirst, timeSecond, timeThird;  
cin >> timeFirst >> timeSecond >> timeThird;
```

2. Създайте **нова променлива**, в която да съхранявате **сбора от секундите на тримата състезатели**:

```
int totalTime = timeFirst + timeSecond + timeThird;
```

3. След като сте намерили **сбора от секундите** трябва да ги **превърнете в минути и секунди** (например, ако сборът е **85 секунди** това са **1 минута и 25 секунди**, защото **1 минута има 60 секунди**). Създайте си **две нови променливи**. В първата изчислете, **колко минути е сбора от секунди**, като **разделите сбора на 60**. Във втората променлива **изчислете секундите с помощта на деление с остатък (%)**. Използвайте **деление с остатък (%)**, за да вземете **остатъка при деление с 60**, което са останалите секунди. Например имате общ сбор от 134 секунди (2 минути и 14 секунди) **след целочисленото деление (/) на 60 ще получим 2, а след делението с остатък (%) ще получим оставащите секунди(14)**.

```
int minutes = totalTime / 60;  
int seconds = totalTime % 60;
```

1. След като вече знаете **колко минути и секунди** е общия сбор, трябва да ги принтираме в правилния формат (**минути : секунди**), като ако секундите са **по-малки от 10** трябва да отпечатаме **0 преди секундите**, в противен случай просто отпечатаваме **резултата в дадения формат**. За целта **направете проверка (if)**.

```
if (seconds < 10) {  
    cout << minutes << ":0" << seconds << endl;  
} else {  
    cout << minutes << ":" << seconds << endl;  
}
```

2. Бонус точки

Дадено е **цяло число** – начален брой точки. Върху него се начисляват **бонус точки** по правилата, описани по-долу. Да се напише програма, която пресмята **бонус точките, които получава числото и общия брой точки** (числото + бонуса).

- Ако числото е **до 100** включително, бонус точките са **5**.
- Ако числото е **по-голямо от 100**, бонус точките са **20%** от числото.
- Ако числото е **по-голямо от 1000**, бонус точките са **10%** от числото.
- Допълнителни бонус точки (начисляват се отделно от предходните):
  - За **четно** число → + 1 т.
  - За число, което **завършва на 5** → + 2 т.

Примерен вход и изход

вход	изход
20	6 26

вход	изход
175	37 212

вход	изход
2703	270.3 2973.3

вход	изход
15875	1589.5 17464.5

Насоки:

- Прочетете входните данни (**числото**):

```
int number;  
cin >> number;
```

- Създайте си **нова променлива от тип double**, в която ще си изчислявате **натрупаните бонус точки**, като и дадете **начална стойност 0.0**.

```
double bonusPoints = 0.0;
```

- Направете **if-else-if конструкция** за първите **три проверки**, за да проверите големината числото и да изчислите бонуса.

```
if (number <= 100) {  
    bonusPoints = 5;  
} else if (number > 1000) {  
    bonusPoints = 0.1 * number;  
} else {  
    bonusPoints = 0.2 * number;  
}
```

- Направете **нова if-else-if конструкция**, за да извършите проверките и **изчислите допълнителния бонус**. Ако числото е **четно към момента натрупания бонус добавете 1**, а ако **завършва на 5 към бонуса добавете 2**. За да проверите дали едно число е **четно** трябва да го **разделите на 2** и ако **получавате остатък при делението 0**, то значи числото е **четно**, но ако **получите остатък 1**, това означава, че числото е **нечетно**. Например числото 34 е четно, защото $34 / 2 = 17$ и остатъкът е 0, а числото 35 е нечетно, защото $35 / 2 = 17$ с остатък 1. За да проверите дали едно число завършва на 5

трябва да разделите числото на 10 и ако получите остатък при делението 5, то значи числото завършва на 5. Например числото $245 / 10 = 24$ с остатък 5.

```
if (number % 2 == 0) {  
    bonusPoints += 1;  
} else if (number % 10 == 5) {  
    bonusPoints += 2;  
}
```

5. Принтирайте на два реда резултатите. На първия ред натрупания бонус, а на втория крайното число, което ще намерите като съберете началния брой точки и бонуса.

```
cout << bonusPoints << endl;  
cout << number + bonusPoints << endl;
```

3. Информация за скоростта

Да се напише програма, която чете скорост (реално число), въведена от потребителя и отпечатва информация за скоростта. При скорост до 10 (включително) отпечатайте "slow". При скорост над 10 и до 50 отпечатайте "average". При скорост над 50 и до 150 отпечатайте "fast". При скорост над 150 и до 1000 отпечатайте "ultra fast". При по-висока скорост отпечатайте "extremely fast". Примери:

вход	изход
8	slow

вход	изход
49.5	average

вход	изход
126	fast

вход	изход
160	ultra fast

вход	изход
3500	extremely fast

Насоки:

1. Прочетете входните данни (скоростта):

```
double speed;  
cin >> speed;
```

2. Използвайте if-else-if конструкция, за да проверите стойностите за скоростта.

```
if (speed <= 10) {  
    cout << "slow" << endl;  
} else if (speed <= 50) {  
    cout << "average" << endl;  
} else if (speed <= 150) {  
    cout << "fast" << endl;  
} else if (speed <= 1000) {  
    cout << "ultra fast" << endl;  
} else {  
    cout << "extremely fast" << endl;  
}
```

4. Конвертор за мерни единици

Да се напише програма, която **преобразува разстояние** между следните **3 мерни единици**: mm, cm, m.
Използвайте съответствията от таблицата по-долу:

входна единица	изходна единица
1 meter (m)	1000 millimeters (mm)
1 meter (m)	100 centimeters (cm)

Входните данни се състоят от три реда, въведени от потребителя:

- **Първи ред:** число за преобразуване - **реално число**
- **Втори ред:** входна мерна единица - **текст**
- **Трети ред:** изходна мерна единица (за резултата) - **текст**

На конзолата да се отпечата **резултатът от преобразуването** на мерните единици **форматиран до третия знак след десетичната запетая**.

вход	изход
12 mm m	0.012

вход	изход
150 m cm	15000.000

вход	изход
45 cm mm	450.000

Насоки:

1. Прочетете входните данни (**числото за преобразуване, входна мерна единица и изходна мерна единица**):

```
double value;  
cin >> value;  
  
string inputMetric, outputMetric;  
cin >> inputMetric >> outputMetric;
```

2. Направете **if-else-if конструкция**, за да конвертирате числото от **входната мерна единица** към метри. **Превръщаме в метри, защото в таблицата имаме превръщанията от метри в останалите мерни единици**. Ако входната мерна единица е **милиметри**, за да ги превърнем в метри трябва числото да го **разделим на 1000**. Аналогично направете **проверките и изчисленията за сантиметрите**, като следвате стойностите за преобразуване от една мерна единица в друга от таблицата.

```
if (inputMetric == "mm") {  
    value /= 1000;  
} else if (inputMetric == "cm") {  
    value /= 100;  
}
```

3. Направете нова **if-else-if конструкция**, чрез която ще преобразуваме **метрите, които изчислихме в предната стъпка, в изходната мерна единица**. За да преобразуваме **от метри в милиметри** трябва

числото да го умножим по 1000. Аналогично направете проверките и изчисленията за сантиметрите, като следвате стойностите за преобразуване от една мерна единица в друга от таблицата.

```
if (outputMetric == "mm") {  
    value *= 1000;  
} else if (outputMetric == "cm") {  
    value *= 100;  
}
```

4. Принтирайте преобразуваното число. За да го закръглите до третия знак след десетичната запетая, използвайте `setf(ios::fixed)` и `cout.precision(3)`

```
cout.setf(ios::fixed);  
cout.precision(3);  
cout << value << endl;
```

5. Време + 15 минути

Да се напише програма, която чете час и минути от 24-часово денонощие, въведени от потребителя и изчислява колко ще е часът след 15 минути. Резултатът да се отпечата във формат часове:минути. Часовете винаги са между 0 и 23, а минутите винаги са между 0 и 59. Часовете се изписват с една или две цифри. Минутите се изписват винаги с по две цифри, с водеща нула, когато е необходимо.

Примерен вход и изход

вход	изход
1 46	2:01

вход	изход
0 01	0:16

вход	изход
23 59	0:14

вход	изход
11 08	11:23

вход	изход
12 49	13:04

Насоки:

1. Прочетете входните данни (началния час и началните минути):

```
int startHours, startMinutes;  
cin >> startHours >> startMinutes;
```

2. Превърнете получения час в минути. За целта си създайте нова променлива, в която ще направите изчислението. Ако часът е 1:45 това са 1 час * 60 минути + 45 минути = 105 минути общо.

```
int timeInMinutes = startHours * 60 + startMinutes;
```

3. Създайте нова променлива, в която да добавите 15 минути към началния час, който превърнахте в минути. Ако часът ви е 1:25 (85 минути и добавите 15 минути = 100 минути).

```
int timePlus15 = timeInMinutes + 15;
```

4. След като сте изчислили общото време след 15 минути трябва ново получените минути след добавянето да ги превърнете обратно в часове и минути (100 минути = 1 час и 40 минути). За да получите часовете трябва да разделите общите минути на 60, а за да получите минутите трябва да вземете остатъка от делението на общите минути на 60. Създайте си две променливи и извършете действията в тях.

```
int finalHours = timeInMinutes / 60;  
int finalMinutes = timeInMinutes % 60;
```

5. Понеже часът след добавяне на 15-те минути може да стане със стойност 24 или повече, трябва да направите следната проверка:

```
if (finalHours >= 24) {  
    finalHours -= 24;  
}
```

6. Принтирайте вече изчислените краен час и крайни минути, като спазвате формата **часове:минути** и минутите да се принтират с водеща нула, т.е. ако минутите са по-малко от 10 да се принтира пред тях 0. За целта направете проверка и проверете минутите.

```
if (finalMinutes < 10) {  
    cout << finalHours << ":0" << finalMinutes << endl;  
} else {  
    cout << finalHours << ":" << finalMinutes << endl;  
}
```

Примерни изпитни задачи

6. Годзила срещу Конг

Снимките за дългоочаквания филм "Годзила срещу Конг" започват. Сценаристът Адам Уингард ви моли да **напишете програма**, която да изчисли, **дали предвидените средства са достатъчни** за снимането на филма. За снимките ще бъдат нужни **определен брой статисти, облекло** за всеки един статист и **декор**.

Известно е, че:

- Декорът за филма е на стойност **10% от бюджета**.
- При повече от **150 статиста**, има отстъпка за облеклото на стойност **10%**.

Вход

От конзолата се четат **3 ред**:

Ред 1. Бюджет за филма – реално число в интервала [1.00 ... 1000000.00]

Ред 2. Брой на статистите – цяло число в интервала [1 ... 500]

Ред 3. Цена за облекло на един статист – реално число в интервала [1.00 ... 1000.00]

Изход

На конзолата трябва да се отпечата **два реда**:

- Ако парите за декора и дрехите **са повече от бюджета**:
  - "Not enough money!"

- "Wingard needs {парите недостигащи за филма} leva more."
- Ако парите за декора и дрехите са по малко или равни на бюджета:
  - "Action!"
  - "Wingard starts filming with {останалите пари} leva left."

Резултатът трябва да е **форматиран до втория знак** след десетичната запетая.

Примерен вход и изход

Вход	Изход	Обяснения
20000 120 55.5	Action! Wingard starts filming with 11340.00 leva left.	Сума за декор: 10% от 20000 = 2000 лв. Сума за облекло: 120 * 55.5 = 6660 лв. Обща сума за филма: 2000 + 6660 = 8660 лв. 20000 – 8660 = 11340 лева остават.
15437.62 186 57.99	Action! Wingard starts filming with 4186.33 leva left.	Сума за декор: 10% от 15437.62 = 1543.762 лв. Сума за облекло: 186 * 57.99 = 10786.14 лв. Статистите са повече от 150 следователно има 10% отстъпка на облеклото. 10% от 10786.14 е 1078.614 10786.14 – 1078.614 = 9707.526 лв. за облекло Обща сума за филма: 1543.762 + 9707.526 = 11251.288 15437.62 – 11251.288 = 4186.331 лева остават
9587.88 222 55.68	Not enough money! Wingard needs 2495.77 leva more.	Сума за декор: 10% от 9587.88 = 958.788 лв. Сума за облекло: 11124.864 лв. Обща сума за филма: 958.788 + 11124.864 = 12083.652 9587.88 – 12083.652 = 2495.77 лева не достигат

7. Световен рекорд по плуване

Иван решава да подобри Световния рекорд по плуване на дълги разстояния. **На конзолата се въвежда рекордът в секунди, който Иван трябва да подобри, разстоянието в метри, което трябва да преплува и времето в секунди, за което плува разстояние от 1 м.** Да се напише програма, която изчислява дали се е справил със задачата, като се има предвид, че: **съпротивлението на водата го забавя на всеки 15 м. с 12.5 секунди.** Когато се изчислява колко пъти Иванчо ще се забави, в резултат на съпротивлението на водата, резултатът трябва да се закръгли надолу до най-близкото цяло число.

Да се изчисли времето в секунди, за което Иванчо ще преплува разстоянието и разликата спрямо Световния рекорд.

Вход

От конзолата се четат **3** реда:

1. Рекордът в секунди – реално число в интервала [0.00 ... 100000.00]
2. Разстоянието в метри – реално число в интервала [0.00 ... 100000.00]
3. Времето в секунди, за което плува разстояние от 1 м. - реално число в интервала [0.00 ... 1000.00]

Изход

Отпечатването на конзолата зависи от резултата:

- Ако Иван е подобрил Световния рекорд (времето му е по-малко от рекорда) отпечатваме:
  - "Yes, he succeeded! The new world record is {времето на Иван} seconds."
- Ако НЕ е подобрил рекорда (времето му е по-голямо или равно на рекорда) отпечатваме:
  - "No, he failed! He was {недостигащите секунди} seconds slower."

Резултатът трябва да се форматира до втория знак след десетичната запетая.

Примерен вход и изход

Вход	Изход	Обяснения
10464 1500 20	No, he failed! He was 20786.00 seconds slower.	Иван трябва да преплува 1500 м.: $1500 * 20 = 30000$ сек. На всеки 15 м. към времето му се добавят 12.5 сек.: $1500 / 15 = 100 * 12.5 = 1250$ сек. Общо време: $30000 + 1250 = 31250$ сек. $10464 < 31250$ Времето, което не му е стигнало за да подобри рекорда: $31250 - 10464 = 20786$ сек.
Вход	Изход	Обяснения
55555.67 3017 5.03	Yes, he succeeded! The new world record is 17688.01 seconds.	Иван трябва да преплува 3017 м.: $3017 * 5.03 = 15175.51$ сек. На всеки 15 м. към времето му се добавят 12.5 сек.: $3017 / 15 = 201 * 12.5 = 2512.50$ сек. Общо време: $15175.51 + 2512.50 = 17688.01$ сек. Рекордът е подобрен: $55555.67 > 17688.01$